

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Állatvédelem a középiskolában.

Ez alatt a cím alatt Gaál István dr. főreáliskolai tanár, egyetemi magántanár, a dévai állami főreáliskola idei értesítőjében érdekes fejtegetéseket tesz közzé, melyeknek elején hangsúlyozza, hogy a legfőlületesebb mérlegeléskor is kitűnik az állatvédelemnek a tanítással és neveléssel való szerves összefüggése. Szerző a „Dévai Ifjúsági Madárvédő Szövetség” keletkezésének történetét és működését ismerteti.

Szerző mint az ornithologiai központ levelező-tagja, ez intézet lelkes vezetőjével való érintkezésből buzditást merített a madárvédelemmel való foglalkozásra, és tanítványainak jobbait a madarak megfigyelésére oktatta és biztatta. A tanítványok fokozatosan figyelték a madarak fészkelését, észlelték a fészekrombolásokat és nyomozták a tetteseket. Ilyen tettes az iskolából is került és azért a szerző nagyobb és kiváló gondot fordított a madarak ismertetésére, ami tényleg kedvező eredményre vezetett. A tanítási rend keretében nem lehetvén elegendő időt nyerni, dr. Gaál külön madár-biológiai előadásokat is tartott, melyek nem voltak kötelezők. Ez előadások oly nagy érdeklődést keltettek, hogy azokon mind a nyolc osztály képviselve volt.

Dévat és vidékét 11 kerületre osztotta be, madarak megfigyelése és a madárvédelem szempontjából. Ebben a madárvédelmet a főkapitányok (VI., VII. és VIII. o. tanulók), kapitányok (IV. o.) s a nyomozó munka egy részét az apródok (II. o.) végzik. Kiválóbb érdeklődést tanúsító III. és IV. o. tanulók korlátolt számban főapródi minőségben működhetnek. Ugyazint néhány V. o. növendék (kitüntetéskép) segédtiszti rangban van egy dandárba beosztva. Így szervezte dr. Gaál tanár a Dévai Ifjúsági Madárvédő Szövetséget.

A nevezett tanár a főkapitányokat a városi rendőrkapitányságon bemutatva és kieszközölte, hogy bármelyikük indokolt kérésére egy rendőrt kap segítségül. Téli tevékenységük első cirkálásánál (VIII. ker.) 11 tőkcsapdát semmisítettek meg és 2 cinkét szabadítottak ki. A szövetség két évi működéséről Gaál tanár által közölt részletes adatok közül kiemeljük a következőket: A két évi működés alatt megsemmisítettek 32 tőkcsapdát, 167 lépvesszőt, 4 lószórhurkot, 5 egyéb fogókészüléket. Elkoboztak 14 parittyát és 2 löfegyvert; csalogatónak használt éneklőkből elkoboztak: 8 madarat. Ezenkívül egy notórius madárfogót és madárkereske-

dőt a rendőrség elé állítottunk s eszközeit megsemmisítettük.

A szövetségnek üdvös kihatása az iskolán túl is érvényesült. Gaál tanár növendékei saját kezdeményezésükből felajánlották szolgálataikat a madárvédelem ügyének saját falujukban való terjesztésére és kértek igazolványt.

Mondhatom, sajnálom, hogy lapunk szűk tere miatt csak ily hézagosan ismertethetem dr. Gaál tanár fejtegetéseit, melyek a helyes érzékről pedagógiai tapintatról és a madárvédelem iránt való ügyeszeretetről tesznek tanúságot, de azt is bizonyítják, hogy gondolkodni és cselekedni egyaránt tudó férfiak a legegyszerűbb módon és eszközökkel körükben közhasznú tevékenységet képesek kifejteni, mely akár követendő példaszámba is mehet.

Máday Izidor.

Ugyanezen érdekes és fontos tárgyban ifj. Thóbiás Gyula urtól is kaptunk „A dévai kis gárda” címen közleményt. Ezt, helyszüke miatt, csak lapunk jövő számában publikálhatjuk.

Szerk.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmányának és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége végrehajtó-bizottságának szeptember 21-én tartott együttes üléséről jelentés.

Jelen voltak: marosi Máday Izidor elnöklete alatt Grimm Gusztáv ügyvivő alelnök, K. Nagy Sándor alelnök, Monostori Károly főtitkár, Hänsler Károly h. titkár, Fodor Árpád szöv. titkár, Grimm Gusztávné, özv. Kolozsváry Károlyné, Köpöcsy Sándorné, Krizbay Mária, özv. Schmidt Miklósné, Simoni Lakatos Ida, Streiling Ilona, Cseley József, Fenyvessy Adolf, Kakass Kálmán, Reiff Agoston, Selymessy Ferenc, Szeőke Béla, Fölker Józsefné alapító és özv. Göllesz Jánosné rendes tag. Kimentette magát Benkes Ferencné, özv. Péntek Gáspárné és dr. Stern Adolf.

Elnök felkéri a jegyzőkönyv vezetésére Hänsler Károlyt, hitelesítésére Fenyvessy Adolfot és Kakass Kálmánt.

Elnök üdvözli a jelenlévőket, elsősorban az egyesületnek újonnan megválasztott alelnökét, K. Nagy Sándor kir. ítéltáblai bírót és a választmány új tagjait.

Elnök napirend előtt meleg hangon emlékezik meg az egyesület alelnökének Osztóits Mihálynak és dr. König Henrikné urnőnek az egyesület választmányi tagjának elhunytáról.

Elnök bejelenti továbbá, hogy a napirend 9-dik és 11-dik pontja alatt felvett tárgyak, ugymint a német gyermeknaptárak kérdése és az olaszországi madárüldözés ügye a napirendről levétettek.

Elnök bejelenti továbbá, hogy a májusi választmányi ülésben főtitkár csak oly feltétel alatt vállalkozott az állatmenedékház állategészségügyi felügyeletének további viselésére, ha kóbor kutyák felvétele az állatmenedékházba megszűnik. Mivel pedig a választmányi ülés a menedékházban az eddigi gyakorlatot kívánta fentartani, a főtitkár a felügyelet tisztjét továbbra nem vállalta és megnyugvását jelentette ki arra nézve, hogy a felügyelettel megbízandó szakegyen tiszteletdíjának erejéig a főtitkári fizetés terheltsék meg.

Ezek folytán az állatmenedékház állategészségügyi felügyeletével július hó 1-től kezdődőleg Márk Dezső székesfővárosi állatorvos bizatott meg ideiglenesen, mely ideiglenes intézkedésnek jóváhagyását, illetőleg fenntartását kéri az elnökség a választmánytól. A választmány ily értelemben határozott és az elnök indítványára sajnálatát fejezte ki a felett, hogy a főtitkár a menedékház állategészségügyi felügyeletétől, melyet oly buzgón és tapintatosan végezett, megvált és őszinte köszönetet mondott neki azért az önzetlen készségért, mellyel az ügy rendezését lehetővé tette.

1. Monostori Károly főtitkári jelentéséből kiemeljük a következőket:

Az előző választmányi ülés óta lefolyt időben sajnálatos veszteségek érték egyesületünket több kiváló tagunk elhalálzásában.

Elvesztettük Osztóits Mihály ur alelnökünket, a hazai állatvédelmi törekvések e régi lelkes munkását és pártfogóját. Temetésén képviselőink részt vettek, koszorút helyeztek sirhalmára s özvegyéhez részint távirati, részint írásos részvétnyilatkozatot intézett egyesületünk.

Lehanyagolt továbbá sorainkból özv. dr. König Henrikné urasszony, választmányunk régi, kiválóan mozgékony tagja, aki mindenha fíradhatlan lelkesedéssel szolgálta ügyünket. Temetésén egyesületünk képviselve volt és kegyeletünknek koszoru küldéssel is kifejezést adtunk, szóban és írásban pedig mély részvétünket nyilvánítottuk a boldogult nővére, Grimm Gusztávné urnőnek.

További veszteség érte egyesületünket özv. Parnói Molnár Viktorné urasszony alapító tagunk elhunytában. Rokonságához meleg hangú részvét-iratot intéztünk.

Abból az alkalomból, hogy f. évi szeptember hó 6-ikán volt egy évi fordulója özv. gróf Montecuccoli Frigyesné tiszteletbeli elnökünk elhalálzásának, Gödöllőn koszorút helyeztünk a nemes szívű urnő sirhalmára.

A földmivelésügyi miniszter ur az állategészség-

ügyi törvény revíziójának végrehajtásával megbizta dr. Kakucsy György miniszteri osztálytanácsost s a felülvizsgálat megejtésére Csabay Béla miniszteri tanácsos elnöktele alatt e célra alakított bizottságot küldött ki. Ebben a bizottságban remélhetőleg egyesületünk is képviselve lesz.

A földmivelésügyi miniszter ur a lefolyt időben egyesületünk kérésére, leiratot intézett Budapest székesfőváros tanácsához, a helyi állatvédelem tárgyában; valamennyi törvényhatósághoz pedig pusztuló félben levő ritka madarak (kócsag, ibisz stb.) védelme tárgyában.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur egyesületünk kérésére az összes hazai tanügyi és egyházi főhatóságokhoz leirt, értésükre adta, hogy megengedte az országos állatvédő egyesületnek, hogy a tanügyi hatóságokhoz megkereséseket intézhessen, elsősorban a Madarak és Fák Napja s az Országos Ifjusági Madárvédő Liga, másodsorban pedig az egyesület által az iskolában folytatott egyéb akció szempontjából. Felhatalmazta egyben az egyesületet, hogy e hatóságoktól beakérhesse, feldolgozhassa és terjeszthesse a Madarak és Fák Napja megünnepléséről szóló iskolai jelentéseket.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur felhívta még a tanfelügyelőségeket arra, hogy gyermeknaptárunkat a tanítás figyelmébe ajánlják. Kérésünkre rendeletet intézett még a földmivelésügyi miniszter ur a törvényhatóságokhoz aziránt, hogy madárvédelmi körrendeleteket bocssássanak ki s azok egy-egy példányát hozzá terjesszék fel.

Egyesületünk legújabbban felterjesztéssel élt a földmivelésügyi miniszter urhoz, a lovak farkának csonkítása ellen intézkedést kérelmezve.

Egyesületünk kiadta 1911-diki évkönyvét, kiadta továbbá 140.000 példányban az 1913. évre szóló gyermeknaptárt s megkeresések és mutatványpéldányok megküldésével igyekezett és igyekszik annak a legszelebb körben kelendőséget teremteni. Az ezen naptárba érkezett irodalmi munkák díjazása most van folyamatban.

A fővárosban és vidéken felmerülő állatkinzási, különösen lókinzási esetekben közbelépve, lépésünkről a földmivelésügyi miniszter urat mindannyiszor értesítjük, hogy ónagyméltósága folytonosan tájékozódva lehessen ily vizsgálatok megindításáról s efféle kihágások megtorlásáról.

Hivatalos lapunk közleményeinek változatosságát és érdekességét emelendő, „Gyermek-olvasmány“ című és „Állatkerti Hírek“ című új rovatot nyitottunk. Az előbbiben tekintettel kívántunk lenni a lapunkat olvasó szülők gyermekeire, az utóbbiban pedig az újjáalakított székesfővárosi állatkert érdekességeinek a mi körünkben történő publikálására.

Állatmenedékházunkban a lefolyt idő alatt 241 állat részesült gondozásban, és mentőkocsinkat 42 alkalommal vették igénybe.

A választmány a főtitkári jelentést tudomásul vette.

2. Fodor Árpád, a M. Á. V. E. Sz. titkáranak jelentéséből megemlítjük a következőket.

Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. évkönyve számára az összes egyesületek küldtek be jelentést, a körmendi és petrozsényi kivételével.

A szövetségi titkár július elején körutazást tett, melynek keretében 5 állatvédelmi előadást tartott, és pedig: Julius 2-án Szabadkán az áll. tanítónőképző-intézet tanfolyamán mintegy 50 tanítónő előtt. 3-án Baján az áll. tanítóképzőben a továbbképző tanfolyam 50 tanítóhallgatója és a bajai állatvédő egyesület tagjai előtt. 5-én Temesvárott két előadást tartott, u. m. az áll. tanítóképzőben a továbbképzőtanfolyam 50 hallgatója előtt, azután meg a temesvári állatvédő egyesület választmányi ülésén. Végre 6-án Kecskeméten az áll. gazdasági tanítóképzőben a rendes növendékek és a továbbképző tanfolyam tanítónői, mintegy 100 hallgató előtt tartott előadást.

Egyesületek alakítása küszöbön van Trecsénben, hol már tartottam előadást, Selmecbányán, Szikszón és Gödöllőn.

Történtek lépések a lefolyt idő alatt ez irányban még Tordán, Sárvárott, Hódmezővásárhelyen, Vácson, Tokajban, Szabadkán. Kaposvárott és Zsolnán.

Két személyi változás történt az egyesületeknél. Szombathelyen dr. Kőrösi Aladár ügyvéd köszönt le titkárságáról elköltözés miatt, Székesfehérvárott pedig dr. Czapáry László ciszt. r. tanár, az egyesület létrehozója adta át a titkárságot kartársának Marosi Arnoldnak, mert nagyteveli plébánossá lett.

Nagyban készül a Madarak és Fák Napjáról szóló iskolai jelentések III. évkönyve is. Mintegy 7000 jelentés érkezett bé az összes tanfelügyelőségektől a tavalyi 2814-gyel s tavalyelőtti 1407-tel szemben.

A választmány a jelentést tudomásul vette.

3. Hänsler Károly pénztáros bemutatja a vagyonszerűletet, mely szerint az O. Á. V. E. vagyona szeptember 21-én 99.824.24 kor. Pénzkezelés március 1-től augusztus végéig 18.913.53 kor. bevételt és 17.876.25 korona kiadást tüntet fel.

A választmány a pénztári kimutatásokat tudomásul veszi.

4. Állatvédő felügyelői jelentésekből kiemeljük a következőket: Hänsler pénztáros-titkár 103 munkanapon 120 felügyelői eljárást végeztet. Helyeket, hol nagyobb fuvarozást lebonyolítottak, 9-szer keresett fel, igyekezve ott a lókinzásokat lehetőleg megakadályozni. Panaszokat 8 esetben vizsgált meg a helyszínén. Hatóságoknál 40-szer járt el.

Koknya János felvigyázó 172 napi szolgálatot tett, melyekből 92 napot pesti oldalon, 80-at pedig a budai oldalon végeztet. Az építkezéseknél és gödörtöltéseknél, amennyire lehetett, az utakat megcsináltatta. 21 jelentése volt, melyekre 11-szer volt idézése a kerületi kapitányságokhoz.

5. Hänsler Károly pénztáros-titkár taglétszámáról tesz jelentést, mely szerint alapító tag van 186, a rendes tagok száma pedig 1261.

6. Főtitkár felolvassa az egyesület férfitagjaihoz intézendő felhívást, melyben az érdeklődők a székesfőváros közutain az állatvédelem tekintetében uralkodó kedvezőtlen állapotokra való tekintettel felkéretnek,

hogy vállalkozzanak arra, hogy állatkinzások és balesetek alkalmával mint az egyesület megbízottai a rendőrközegeket eljárásukban támogassák. Az elnökség előterjeszti egyúttal a nagy közönséghez intézendő hasonló felhívás szövegét is, melynek értelmében az egyesületen kívül álló érdeklődők is csatlakozásra kértnek fel. A választmány K. Nagy Sándor alelnök, Szőke Béla, Krizbay Mária és az elnök hozzászólása után az előterjesztést egész terjedelmében elfogadja.

7. Előadatik az elnökség javaslata, mely szerint a fuvarvállalatok, gyárak stb. kocsisai számára időnkint állatvédő előadások tartassanak.

A választmány a javaslatot elfogadja.

8. Előterjesztetett a földmivélsügyi miniszter urhoz intézendő felterjesztés szövege, melyben az egyesület a lóhús-fogyasztásnak a vidéken leendő terjesztése érdekében megindítandó mozgalom jóváhagyását kéri.

A választmány K. Nagy Sándor alelnök, Fenyvessy Adolf, Kakass Kálmán és a főtitkár hozzászólása után az előterjesztett szöveget némi módosítással elfogadja.

9. Elnökség bejelenti, hogy abból a célból, hogy a néptanítóknak a „Madarak és Fák Napjának“ ünnepeléséhez minél több anyag álljon rendelkezésre: az egyesület irodalmi nyílt pályázat kiírását tervezi.

A választmány a bejelentést tudomásul veszi.

Indítvány nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Ülés után Kakass Kálmán szóvá tette a szarkák-nak a hasznos madarak tekintetében szertelen káros voltát és az ez ellen tehető intézkedéseket, mely kérdéshez K. Nagy Sándor alelnök, a főtitkár és elnök szóltak hozzá.

A Kassai Állatvédő Egyesület választmánya szept. 15-én, vasárnap választmányi ülést tartott Arányi Antal képezdei igazgató elnöklété alatt. Ez alkalommal több fontos határozatot hoztak, melyek különösen a madaraknak a téli zord időben való óvására, azok etetésére s az állatok helyi védelmére vonatkoztak. A program a következő:

A katonaság bevonandó az állat- (madár-) védelembe. A katonai reáliskola, a sátoztábor s a temetők madártelepekké alakítandók.

A tanítók, tanárok fölkérendők, hogy tanítványaik körében az állat-, főleg pedig a madár- s növényvédelemnek híveket szerezzenek.

A város több pontján madáretető-asztalok helyezendők el.

A főkapitány s a városi szépészeti egyesület megkeresendő, hogy a Széchenyi-liget bokrai s madarai kipuisztításának megakadályozására megfelelő őröket alkalmazzanak.

Örömmel értesül a választmány a jelenvolt tanintézeti igazgatók jelentéseiből, hogy ugy Kassán, mint a vidéken az iskolai ifjuság a Madárvédő Ligát lelkesen karolta fel s azt osztályonként az egyes iskolákban szervezte. A tanulóifjuság ezen akciója a Kassai Állatvédő Egyesület egyik elismerésre méltó sikere, melynek érdeme mindenestre azon iskolák igazgatóit és derék tanfériait illeti, akik lelkesen karolták fel az állatvédelem nemes és hasznos intézményét.

De nagy része van a sikerben s a helyi állatvé-

delem támogatásában Váczy József rendőrfőkapitánynak is, aki a rendőrséget az állatvédelem legszükségesebb tudnivalóira kioktatja s őket az egyesület vezetőségének támogatására kötelezi.

Az egyesület Győr város polgármesterétől az ez évben alkotott eb és lőfegyver tartásáról szóló szabályrendeleteket bekérte és azokat a helybeli főkapitányságnak, illetőleg törvényhatóságnak figyelmébe ajánlotta. — Az egyesület a Felvidéki Ujság szeptember 6-diki és 7-diki számaiban „Madárvédelem“ cím alatt szakavatott módon és lendülettel irt közleményeket bocsátott ki, melyek a közönséget részletes utmutatások mellett arra buzdítja, hogy a madarak téli etetéséről eleséggyűjtés útján jó eleve gondoskodják. — Az egyesület Abaujvármegye alispánját megkereste aziránt, hogy a járási főszolgabírák útján intézkedjék, hogy a vidékről a városi piacokra szállított baromfi az állatvédelemnek megfelelő emberséges módon legyen elhelyezve. Kérte továbbá, hogy a főszolgabírák arra buzdíttassanak, hogy járásukban állatvédő egyesületek alakítására irányuló mozgalmat indítsanak. — Az egyesület megkeresésére Váczy rendőrfőkapitány közegeit állat- és madárvédő iratokkal és utmutatásokkal ellátta, azoknak kioktatásáról intézkedett és utasította őket, hogy bárkinek, de kivált az állatvédő egyesület tagjainak megkeresésére állatkinzások ellen eljárjanak. — Az egyesület befolyásának köszönhető kétségkívül a Felvidéki Ujság szept. 31-diki számában megjelent ama hír, hogy Báró Lipót városi m. kir. állatorvos és Veszolovszky rendőrbiztos a szokásos, évnegyedes lóvizsgálatnál több lovat állatvédelmi szempontból a további használatra alkalmatlannak találtak. Az érdekelt tulajdonosokat büntetés terhe alatt utasították, hogy a kiselejtezett lovakat a fuvarozásnál s a bérkocsiforgalomban használni többé ne merészeljék.

A Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület szeptember hó 23-ikán, Piller Kálmán elnök, majd Ágoston Károly alelnök elnöklése mellett tartotta igazgató-választmányi ülését. Az ülés elhatározta, hogy a vármegye három szab. kir. városának rendőrségi legénységét, kik az 1913. évben az állat- és madárvédelem terén érdemeket szereznek, jutalmazni fogja, szintugy a vármegyei mezőőröket is jutalmazni kívánja. Az egyesület 1913. év február hó végével lejárt irodalmi pályázatot fog hirdetni a középiskolai ifjuság számára, kitűzvéen egy 20 és két 10 koronás aranyat jutalom gyanánt. Eperjesen, Bártfán és Kiszzebenben állatvédelmi délutánt vetített képekkel, szemléltető előadás keretében fog rendezni az egyesület az ősz folyamán. Az eperjesi temetőknön létesített madárvédelmi telep gondozásával és felügyeletével megbízott evang. temetőőr az 1912. évre 10 korona jutalomban részesült. Az egyesület felkéri az illetékes hatóságot, hogy Győr város mintájára lőfegyvertartási szabályrendeletet alkosson, a kir. tanfelügyelőséget pedig arra, hogy a tanítóképzőkben a tanítójelölteknek figyelmébe ajánltassék az állat- és madárvédelem, az iskolákban pedig a tanítók és tanárok által a tanulók a tanítás alatt (természettanórákban) a madárvédelem fontosságáról felvilágosíttassanak. Új tagul felvétetett: ifj. Thóbiás Gyula, Gerő

Mihály és Havas Gyula (Nyársardó). Fekete Bélának a tagok sorából való kilépését kivételesen tudomásul vette az ülés. A titkárnak több kisebb tárgyú jelentése után az ülés véget ért.

A Temesvári Állatvédő Egyesület választmánya szeptember hó 28-án Kovácsics Gyula elnökle alatt választmányi gyűlést tartott. Elnök bemutatta a földmívelésügyi miniszteriumtól megerősítést nyert módosított alapszabályokat, melyek immár életbelépnek. Örömmel emlékezett meg özv. Petrovics Simonné szül. Schawald Emilia nagyszerű hagyományozásáról, mely egy csapásra megmentette az egyelet minden anyagi gondtól. Egyelőre a hagyatékról s a velejáró kötelezettségekről az egyeletnek hivatalos tudomása nincs, azért is mindaddig, míg a végrendelet kihirdetése s a hagyatéknak letárgyalása meg nem történik, közelebből nem foglalkozhatik e rendkívüli fontosságú kérdéssel. Mindenesetre azonban máris gondja van az egyeletnek arra, hogy elhunyt jövevénye iránti kegyeletét halottak napján kellő módon kifejezésre juttassa. — Bodrossy Lajos titkár előterjesztései során bemutatja a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak a Madarak és Fák Napja ügyében kiadott legújabb rendeletét, mely az állatvédő egyesületnek nagy befolyást enged meg. Továbbá a miskolci állatvédő egyelet évi jelentését, a Szövetségi Évkönyvet, az 1913. évi Gyermeknaptárt és az elintéztést nyert ügyiratokat, köztük több állatkinzásra vonatkozó feljelentést. Az állatvédelmi Gyermeknaptár idei kiadása a tavalyinál is tartalmasabb, 10 fillérnyi csekély ára mellett bizonyára nagy kelen-dőségnek fog örvendeni. Egyes helybeli iskolákban már folyik a megrendelések gyűjtése, 110 példányt pedig az állatvédő egyesület ingyen fog szétosztani. Kisebb jelentőségű folyó ügyek elintéztése után a gyűlés véget ért.

A Miskolci Állatvédő Egyesület felhívást intéz mindazokhoz, akik fészekodvakat óhajtanak szerezni, hogy az egyesület titkárához vagy pénztárnokához forduljanak.

A Vasvári Állatvédő Egyesület titkára, Benda László Szombathelyre költözvéen, titkári tisztéről lemondott és teendőit Kovács József, az egyesület jegyzője vette át.

Az O. Á. V. E. 1913. évi Gyermeknaptára. 1913. évi Gyermeknaptárunk-ba 53 szerző küldött be dolgozatokat. E dolgozatok közül 10—10 koronával jutalmazott a szerkesztő-bizottság 14 munkát, dicséretre méltatott 6 művet és nem talált sem díjazásra, sem dicséretre méltónak 28 munkát.

Elfogadott még és közölt a szerkesztő-bizottság a naptárban 5 munkát, melyeket az illusztris szerzők ingyen bocsátottak rendelkezésre.

A tiszteletdíjak a pályázatra való felhívás értelmében a szerzőknek megküldettek (14), a dicséretre méltatottak (6) és az erre se érdemesítettek (28) értesítették az eredmény felől, az 5 külön betérjesztett munka szerzőinek pedig meglehangu köszönő-irat küldetett.

Új alapítótag: Prónay Józsefné sz. Crouy grófnő 100 K. — **Új rendes tagok:** Virágh János, Pádúa Hermin, Rex József, Rex Józsefné, Kajtár Irma, László Antal, Vajda Reneé, Zuckerbacker Bernátné, Stürtzer Antal.

Üdvözlőirat az O. Á. V. E.-hez. A kassai állatvédő egyesület nevében Arányi Antal elnök ur és Ravasz István titkár ur igen megleghangu üdvözlőiratot intéztek anyaegyesületünkhöz abból az alkalomból, hogy imént mult 30 esztendeje annak, hogy megalakult. Hálás köszönetet mondtunk a nagybecsű megemlékezésért, amellyel ez a legrégebb vidéki egyesület minket megtisztelt és örömmel ismétéljük meg ezt itt lapunkban, a nyilvánosság előtt is. *Az O. Á. V. E.*

HIREK.

Péntek Gáspárné, Hugonnai Irén grófnő az Országos Állatvédő Egyesület választmányának buzgó tagja, az állatvédelem lelkes hive Budapesten, szeptember hó 25-én 62 éves korában váratlanul elhunyt. Az egyesület magát szeptember 27-én a temetésen Häsner pénztáros, titkár és mások által képviseltette és Hugonnai Kálmán urhoz, az elhunyt testvéréhez, megleghangu részvétíratot intézett. Egyesületünk kegyelettel őrzi meg nemes gondolkozásu tagjának emlékét.

A német kocsisiskolák szövetségéhez tartozó berlini kocsisiskola f. évi szeptember havában ejtette meg a tanfolyamban részt vett hallgatók vizsgáját s kitzüzte egyben az újabb tanfolyam kezdetét f. évi október hó 2-ikára. Érdekes a vezetőség azon hirdetménye, hogy erre a tanfolyamra több jelentkezőt nem vehetnek fel, mert a befogadható létszám 30-al már is túl van jegyezve. Mig nálunk egyre csak vajudik a kocsisiskola kérdése, addig a német birodalomban az imént megnevezett szövetség ez év szeptemberében már a 2-ik közgyűlését tartotta meg és gazdag kiállítással vett részt a Düsseldorfban rendezett u. n. „városok kiállítás“-án. A közgyűlésen Németország minden kocsisiskolája küldöttségileg vett részt és számos gazdasági egyesület és városi hatóság is képviselve volt. Vajjon mikor jelenthetünk mi is efféléket hazánkról? Nem szabad elveszitenünk türelmünket, ütünk kell e kérdés vasát; a budapesti lóvágóhídi és lóhus kimerési intézmény is pl. több mint egy évtizeden át vajudott, de végre mégis testet öltött. Bizonyára így lesz a kocsisiskolával is, hacsak a már is mutatkozó kedvező előjelek örvendetesen közre nem játszanak arra, hogy hamarabb is megoldassék e kérdés. S erre van remény. (r. r.)

A mi kocsisaink. Egy buzgó állatvédő fiatalember, aki az állatvédelem iránt való nemes érdeklődésből saját jóvoltából járja a székesfőváros utcáit és figyeli a járművek forgalmát, a minap terhelt szekérfogatot látott, melynek egyik lovát a meghasadt szekérrudból kinyuló éles faszilánk állandóan véresre sebezte. A mi fiatal állatvédőnk szólt a kocsisnak és a jelenvolt rendőrközlegnek is és a rud felé hajolva mutatta a rendőrnek a sebet okozó szilánkot és a ló lábán végig csurgó vért. Ebben a pillanatban a kocsis ostorával a lehajolt fiatalember fejére vágott. A rendőr előállította és a kocsist a kerületi kapitány egy heti fogságra ítélte. Addig, míg ilyen esetek nálunk előfordulnak, nem fogunk szünni közönségünket sarkalni arra, hogy a civilizáció

nevében álljon mellénk és támogasson bennünket embersegebb emberek nevelésére és az állatkinzások megszüntetésére irányuló törekvéseinkben.

Madárvédelmi törekvések Olaszországban. Örvendetes már magábanvéve, hogy ily címet adhatunk közleményünknek, mert Olaszországban eddigelé csak madárpusztításról volt szó, most azonban már józan kísérlet történik az ellenkező irányban is. A lapok hírei szerint Francesco Nitti olasz földmívelési miniszter köriratot intézett a földmivesiskolákhoz, a gazdasági szakbizottságokhoz, vadász- és állatvédő egyesületekhez és felhívással fordult a tanítókhöz és lelkészekhez, melyben kiemeli azt a nagy károsodást, mely a gazdasági terményeket az éneklő madarak pusztítása folytán éri. A miniszter kivált a tanítókat és lelkészeket kéri, hogy a fiataliságot oly irányban neveljék, hogy a madárvédelem erkölcsi és esztétikai kihatása érvényesüljön. Talán nem tévedünk, ha a kormánynek azt a lépését visszavezetjük a nemzetközi gazdasági intézet ismert határozatára, melyben ez a kormányoknak figyelmébe ajánlotta, hogy a madárvédelem érdekében az iskolákban is csináljanak propagandát. A miniszter iratainak szövege előttünk még ismeretlen és így nem tudjuk, vajjon az iskolai hatóságok tényleg rendeletet kaptak-e vagy pedig csupán a tanitóság jóakarátára számít felhívásról van szó. —yi—

Állatvédelmi állapotok Selmecebányán. A „Selmecebányai Hiradó“ augusztus 11-iki számában említi, hogy az Országos Állatvédő Egyesülettől elnök és főtitkár aláírásával a rendőrkapitányi hivatalhoz irat érkezett, mely szerint egy selmecebányai tiszteletreméltó urhölgytől arról értesült az egyesület, hogy a városban a dombos helyeken rendkívül megerőltetést és kinzást szenvednek a tulterhelt és elcsigázott igavonó állatok. Az O. Á. V. E.-hez érkezett jelentésekből kivehető az is, hogy Kiss István rendőr szép példajelét adta annak, mint kell neki emberies hivatali kötelessége szerint védeni az állatot. Nem engedte verni az állatot, hanem kövekkel támasztotta meg a kerekeket és embereket hívott a szegény lovak segítségére. Ebből az esetből kifolyólag kérte az O. Á. V. E. a főkapitány urat, hogy Kiss István rendőrrel valamennyi társa előtt ünnepélyesen közölje elismerését. A nevezett lap ezen közleményt néhány buzditó szóval kísérte, mely az egész közönségnek szól. Az O. Á. V. E. lépéseket tett, hogy Selmecebányán az annyira szükséges állatvédő egyesület megalakuljon. Az ide irányuló mozgalmat Horváth Kálmán kir. tan. polgármester, Longauer Nándor főkapitány helyettes, Szabó Károly városi kir. állatorvos elismerésre méltó módon támogatják.

Cserépgalamblövészet Ischlben. Felsőleges királyunknak eme nyaralóhelyén többen évekkal ezelőtt egy cserépgalamblövő egyület alkottak. Szeptember hó 12-én dijlövészetet tartottak, melyen az Ischlben tartózkodó főúri világ nagy része jelent meg és versenyzett. A rendezők Dr. Stein István és Hauptaman Bódog igazgató annak tudatában, hogy királyunk az élgalambokra való lövészetet elítéli és a cserépgalambokkal való helyettesítést pártolja, üdvözlő táviratot küldtek Öfelségéhez, mire a kabinetirodából nyomban válasz érkezett.

Madárképes levelezőlapok tárgyában a szövetséges egyesületekhez intézett és lapunk előző számában közzétett körlevél kapcsán értesítjük az érdekelteket, hogy a Magyar Földrajzi Intézet az O. Á. V. E. megkeresésére a szövetséges egyesületek mindegyikének az eddig megjelent madarat ábrázoló képeslapok jegyzékét és mintalapokat küldött. (1233/1912.)

Megtorolt állatkínzás. A lapok hire szerint Matapán Kálmán tömördi földbirtokos és vendéglős lova utközben nem akart tovább menni, mire az rözsét kötött a hátára és meggyújtotta. A ló teljesen összegegett. A községi főszolgabíró a bűnöst 8 napi fogházra és 150 korona birságra ítélte.

Montecuccoli Frigyesné grófné, az Országos Állatvédő Egyesület tiszteletbeli elnöke Gödöllőn folyó évi szeptember hó 5-én elhalálozott. A nevezett egész lelkével hiva volt az állatvédelemnek és mindazok, akik egyesületünk kebelében vele együtt működtek, tisztelettel és szeretettel őrzik emlékét. Az O. Á. V. E. gyűlése jeléül özv. Schmidt Miklósné vál. tag, özv. Adriányi Arnoldné, Hänsler Károly pénztáros-titkár és Fodor Árpád szövetségi titkár folyó hó 5-én koszorut helyeztek az elhunyt sírjára.

Egyesület alakítása Gödöllőn. Folyó hó 5-én küldöttségünk, miután néhai Montecuccoli grófné sírjának megkoszoruzásával a multnak áldozott, a jövő munkálásáról sem feledkezett: megtette az alapvető lépéseket a gödöllői állatvédő egyesület megalakítása érdekében. Megnyerték kiküldötteink az ügynek Kiss Ferenc községi főjegyzőt, Gressler Vilmos magyar földhitelintézeti becsüst, Koch Sándor gimnáziumi igazgatót, dr. Bezilla István ügyvédet és özv. Adriányi Arnoldnét. Nem voltak otthon, akik remélhetőleg elfogadják a vezetőszerepet: Nick Ede udvari tanácsos és Magyar Kázmér földm. isk. tanfelügyelő. A szövetségi titkár legközelebb ismét kimegy Gödöllőre és előadást is tart az eszme népszerűsítése érdekében.

Prónay Józsefné, Crouy grófnő az Országos Állatvédő Egyesület alapítótagjai közé lépett és egyuttal arra kötelezte magát, hogy 10 éven keresztül évenként 100 koronát juttat az egyesületnek, hogy az rendőröknek, akik kiváló érdemeket szereztek az állatvédelem körül, jutalomképen odaitéltessék. Az egyesület a nemeslelkű urnőnek legmelegebb köszönetét fejezte ki és kijelentette, hogy a nemes adományozó intenciói szerint fog eljárni.

A gyermek és a vágóhid. Tekintettel arra, hogy a vágóhidakon folyó állatölés és egyéb ipari munka a még zsenge korban levő gyermekek fejlődő erkölcsi érzékére káros befolyással lehet, a m. kir. földművelésügyi miniszter ur egy régebbi rendeletére hivatkozva f. évi szeptember hó 7-én 96400. sz. a. törvényhatóságokhoz rendeletet küldött, melyben ki van mondva, hogy: Tizenégy évesnél fiatalabb gyermekeknek (tanoncok kivételével) a vágás ideje alatt nem szabad a közvágóhídon tartózkodni. (Csak a legnagyobb elismeréssel adunk hírt a földművelésügyi miniszter ur ezen valóban humánus intézkedéséről. Szerk.)

Rabságból kiszabadult őzike. Szeptember 24-én jelentették a Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesületben, hogy Maguth Miklós cukrász pincéjében 3 hét óta egy őzet tartanak rabságban. Bohrand Lajos egyesületi titkár feljelentése következtében Saly rendőrkapitány egy rendőrtisztet, detektivet és állatorvost küldött a megjelölt helyre, hol a szegény rab őzike igen szálnalmas csontig lefogyott állapotban tényleg meglették. A humánus rendőrkapitány szalagot kötve az őz nyakára, azt a Hegyecskében szabadjára bocsájtotta. Maguth ellen az eljárás meg lett indítva.

SZEMLE.

Háboruban elesett lovak emléke. Az angolok az angol-bur háboruban elesett lovakról is megemlékeztek és a hű állatoknak Porth-Elisabeth-ben, a kikötőben, szemben azzal a hellyel, ahol az oda szállított sok ezernyi — jó részben magyarországi — lovat partra szállították, egy szép és gyakorlati emlékművet állítottak. Az emlékmű egy óriási kő-tömbből áll, melynek eleje lóitatót képez, melyet három vízhányó táplál. A tömb tetején szoborképen egy lovas katona térdel, aki lovát egy vederből itatja. Az emlékmű felirata a következő: „Állítatott nyilvános adakozásból az 1899—1902. angol-bur háboru alatt elesett hű állatok által tett szolgálatok elismerésül.” —d.

Elmentek a fecskék cím alatt a „Kecskeméti Ujság” szept. hó 20-iki számában egy a madarak hasznát méltató derék közlemény jelent meg, melynek végzavai a következők: A fecske számának feltűnő csökkenése, mely bebizonyítottan kárára van a mezőgazdaságnak, gondolkodóba kell hogy ejtse azokat a köröket, melyeknek feladata a madárvédelem intézése s ideje volna, hogy oksterü védelemmel elejét vegyék e hasznos madárfaj megindult kipusztulásának.

*

Igen ám, ha az olaszok ebben közrejátszanának. De ellenkező az eset.

Állatvédelem általában.

Észrevétel a lófark csonkítása ellen című közleményhez. A barbárság és hóbort netovábbja a lovak farkának csonkítása. Egészségügyi szempontból véve a dolgot, káros, mert az operáció után az állat merevgörccsöt (tetanusz) kaphat, de másfelől a gyógyulásig folyton kinlódik a fájdalomban. A másik baj abban rejlik, hogy a ló nem védheti magát a legyektől a fark hiánya miatt. A harmadik hátrány az, hogy a lovat a farkcsonkítás eltorzítja. Ez okokból én is osztom azok felfogását, akik a farokcsonkítás betiltását hangoztatják. Én azon lovat, mely csonkítva van a farkán, tetemes árleengedéssel is azon megjegyzéssel utasítanám el magamtól, hogy adja el olyan hóbortosnak a tulajdonos, aki nem ütközik meg ezen. Északamerikában egy évi

fogság-büntetére és 300 dollár pénzbüntetésre ítélik az ilyen állatkinzókat. Ezen barbár hóbortot, ha kihoznánk végre mi is a divatból, nagyot emelkednék az emberségesség terén. Ideje hát behatóbban foglalkozni e kérdéssel, úgy, amint azt igen helyesen az O. Á. V. E. teszi. Az embert a szeretet és jószág-nemesíti. A zord és szeretet nélküli kegyetlen szívek minden rosszra rávetemednek! Tegyük meg hát minden lehetőt az állatok javára is.

Dr. Kemény Kálmán

t. főbíró,
a székesfehérvári állatv. egy.-nek tagja.

A szobai madarak vérszívó ellenségei. Ismeretes, hogy mindegyik hasznos szárnyas állatunknak megvan a maga vérszívó ellensége (óvantag, poloska stb.). Nem képez kivételt, úgy látszik, a kalickában vagy szabadon a szobában tartott éneklő vagy diszmadár sem s érdekes, hogy pl. a kanárit felkeresi a növényeken (pl. málnán) tartózkodó leveli poloska, de sőt az ember u. n. fali és ágyi poloskája is.

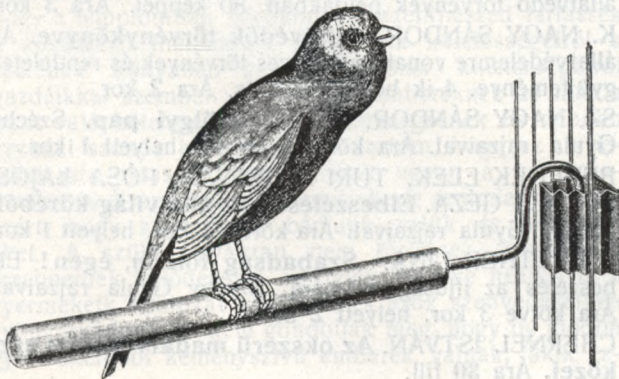
Megfigyelésekből ítélve Ottó Lindekam nevű kanáritenyésző bizonyosnak mondja, hogy az imént említett kétféle poloska meg is ölheti a kanárit, nem avval, hogy talán nagy számban ellepí s vérét kiszijja, hanem avval, hogy maró, mérges testnedvével idéz fel különösen a madár szájüregében vagy szemében halálos kimenetelű kórságot (mérgezést).

A kanárinak szokása a testét felkereső poloskát csőrével elfogni, összeroppintani. E művelet közben a poloska szétfecsenő mérges nedve elárasztja a madár szájüregét vagy befeccsen a szemébe s ott maró hatásával erős gyulladást kelt, apró, hólyagos pörsenéseket idéz fel s eként vérét bemérgezve — megöli.

Ez közvetlen megfigyelésből is ismeretes. Egy him kanárit ért rajta Lindekam az ágyi poloska kettéharapásában. Az előbb napokig sinylődő madár felborzolt tollakkal gugolt az üld-rudon és nem evett, ha pedig nehezen leszállt, az itató-edény vizét kereste fel, hogy torkát hűtse.

Elhullása után kiderült, hogy torka úgy be volt hártás gyülemekkel dugulva, hogy lélegzeni nem tudván — megfulladt.

Egy másik kanárit is — melynek a leveli poloska edző nedve a szemébe feccsent — hasonló sors ért: mérgezésben pusztult el.

Indokolt hát a kanárit, vagy más énekes, avagy diszmadarat tenyésztő vagy tartó embernek erre a poloskaveszedelemre szorgos ügyet vetni, ellene küzdeni.

Az „Állatvédelem“ 1910. évi 2-ik számában az ez elleni küzdelemre nézve a következők mondatnak:

A kalitba szabadon benyúló üldőrúddal kapcsolatban áll egy olajjal töltött kis bádogmedence (I. ábrát). Az egész készülék a kalicka sodrony-kerítésére erősíthető. A poloska és az egyéb élősködő nem juthat tehát a madárhoz, mert a bádogmedencén keresztül juthatna csak oda, utközben azonban az olajba beleesik s beléfullad.

Bár nem tartom kizártnak, hogy a mondott poloskák felkeresik a kanárit s árthatnak neki; következőképp az előbbiben előadott védekezés indokolt; ám lehet, hogy difteritisz forog fenn, mikor az elhult kanárin a torokban az érintett kórjeleket látjuk; s ez kanáritenyésztésben olyan baj, amelyet állatorvossal kell haladék nélkül már csirájában elfojtatni.

A szobán forgó készülék megrendelhető a következő címen:

„Thüringische Vogelkäfigfabrik“ Adolf Vogt et Co. Ebeleben 75.

Egy darab ára 25 pfennig. 12 darab ára 2 Márka 75 pfennig. 14, 19, 24 és 29 cm. hosszúságban kapható.

Monostori Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nietzsche az emberekről és állatokról. Nietzsche a németek híres bölcselkedője írta a következőket: „Attól tartok, hogy az állatok az embert hasonmásuknak tekintik, de egy olyan lénynek, mely sajnálatraméltó módon hijjával van a józan állati észnek; nekik az ember egy hóbortos állat, — egy nevető állat, — egy beszélő állat — és egy boldogtalan állat színében tűnhetik fel.“

Tanitás a természet szeretetére. Mint a bécsi „Rundschau“ írja, északi Csehországban gyökeret kezd verni iskolákban az év egy napján a szabadba való kirándulás a gyermekekkel olyas formában, mint nálunk az u. n. „Madarak és Fák Napján“. E kirándulásokat május vagy júniusban ejtjük meg s céljuk az, hogy az ifjuság közelebbről megismerje a természetet, lehetőleg minden változatában, állataival, növényeivel, ásványaival stb. együtt s tanulja meg mindezt szeretni, becsülni. E hirt közlő igen helyesen megjegyzi, hogy nemcsak tavaszkor, hanem nyáron, őszkor és télen is kellene egy-egy napot erre szánni, mert az év mind a négy szakában többoldalulag ismerné meg a gyermek mind azt, amit a természet olyan pazar szépségekben és gazdagságban előbe tár. (n.)

Az állatvédelem határa. Az állatvédőket érzékeny szívük igen gyakran elragadja; de ez bizony nem baj, mert sokkal nagyobb baj a kegyetlenség, mellyel lépten-nyomon találkozunk. Az állatvédők túlérzékenységeinek témáját a külföldi folyóiratok most ismét tárgyalják abból az alkalomból, hogy egy pékmester két néhánynapos kutyakölyköt a sütő-kemence tüzelő terébe

vetett. Állatvédők panaszára az elsőfoku bíróság a vádlottat elítélte, de a második és végleges bíróság a vádlottat felmentette, mert nem látott állatkinzást az esetben, sőt tekintve hogy abban a tüzelő térben óriási hőség van, az apró kutyák halála rögtön be kellett hogy következzen. De az eljárás egészségügyi szempontból is célszerűbb volt, mint a szokásos és ugyancsak kegyetlen vízbefulladás. Ebből az alkalomból az egyik folyóirat még a következő leckével szolgál az állatvédőknek. A mi német állatvédő egyesületeink szorgalmazására a vasutaknak kötelességévé tétetett, hogy kutyák szállítására szolgáló ládáknak mindig víz is legyen, hogy a kutyák szomjuságukat olthassák. A vasutak ennek a szabályrendeletnek meg is feleltek. A következő az, hogy utközken a viktartóból a víz kiömlik, a kutyák alom-fekvőhelyét végigáztatja, és a kutyák, melyek órákig nedvesben feküsznek, bepiszkolva és gyakran meghülve érkeznek rendeltetésük helyére. — d —

GYERMEK-OLVASÓKNAK.

Közös uzsonna.

Tejet kapott uzsonnára Bözsike, — az udvarban le is csücsült izibe, — hogy megigya, megegye. — Kavargatja, kevergeti, — bizony nagyon izlik neki. — Hát amint ott eddigél, iddogál, — félre dobott cipőjére egy szép galamb reá száll, — két cica meg a bögréhez oda ül, oda áll. — A galamb csak egyre nézi, várja, — kerül-e neki is uzsonnája. — A két cica duruzsol, — de a tejhez még sem nyul, — csak nyaldossa szája

szélét, — öltögeti nyelvecskéjét. — Azt mondja a kis leány: — sohse busulj te Cirnos, te Cigány! — jut is ebből, marad is, — kaptok ebből majd ti is. — Samikor már jóllakott, — megkinálja a kis cicát s a nagyot, — azok azt a maradékot megeszik, megisszák, a kalánt is lenyalják s bajuszukat megtörölve azt mondják: — köszönjük, köszönjük — majd máskor is eljövünk. — Duruzsu, duruzsu! — Még a szép kis galmbnak is jó lett ott a sorsa: — szétperegve maradt ott még elég kenyérmorza. Mo.

TARTALOM: Állatvédelem a középiskolában. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* Az Orsz. Állatvédő Egyesület választmányának és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége végrehajtó-bizottságának szeptember 21-én tartott együttes üléséről jelentés. — A Kassai Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület igazgató-választmányi ülése. — A Temesvári Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A Miskolci Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A Vasvári Állatvédő Egyesület titkára. — Az O. Á. V. E. 1913. évi Gyermeknaptára. — Új alapítótág. — Üdvözlőirat az O. Á. V. E.-hez. — *Hírek:* Péntek Gáspárné, Hugonnai Irén grófnő elhunyt. — A német kocsisiskolák szövetségéhez, — A mi kocsisaink. — Madárvédelmi törekvések Olaszországban. — Állatvédelmi állapotok Selmecbányán. — Cserépgalambtövéstet Ischlben. — Madárképes levelezőlapok tárgyában. — Megtorolt állatkinzás. — Montecuccoli Frigyesné grófnő elhunyt. — Egyesület alakítása Gödöllőn. — Prónay Józsefné, Crouy grófnő. — A gyermek és a vágóhid. — Rabságból kiszabadult özike. — *Szemle:* Háboruban elesett lovak emléke. — Elmentek a fecskék. — *Állatvédelem általában:* Észrevételek a lófark csonkítása ellen című közleményhez. — A szobai madarak vérszívó ellenségei. — *Különfélék:* Nietzsche az emberekről és állatokról. — Tanítás a természet szeretetére. — Az állatvédelem határa. *Gyermek-olvasóknak:* Közös uzsonna.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő

Az Országos Állatvédő Egyesület helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. 3-ik kiadás. Ára 1 kor.

K. NAGY SÁNDOR. Ne bántsd az állatot! Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Ára 3 kor.

K. NAGY SÁNDOR. Állatvédők törvénykönyve. Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. 4-ik bővített kiadás. Ára 2 kor.

SZ. NAGY SÁNDOR. A latorcavölgyi pap. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 korona helyett 1 kor.

BENEDEK ELEK, TURI M. ISTVÁN, PÓSA LAJOS, FÖLDES GÉZA. Elbeszélések az állatvilág köréből. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 2 kor. helyett 1 kor.

B. BÜTTNER LINA. Szabadság földön, égen! Elbeszélés az ifjuság számára. Széchy Gyula rajzaival. Ára kötve 3 kor. helyett 2 kor.

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE”-NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérvényezük is.
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Glosius Dániel emlékezete.

Lapunkban több ízben volt említés téve a Glosius-házaspár amaz alapítványáról, melynek nyomán a budapesti ág. ev. templomban rendszeresen szentbeszéd tartandók az állatvédelem érdekében.

A Glosius-család a régi Pesten nagy tekintélynek örvendett és tagjait nemes gondolkodás és valódi jótékonyág szelleme jellemezte.

Glosius Dániel és felesége nagy vagyonukat, melyet jelenleg két pesti ház képvisel, egyházi célokra, lelkesek segélyezésére, tanszékek alapítására és egyetemi tanulók ösztöndijaira szánták. Végrendeleteikben nemcsak jótékonyág, de igazi hazaszeretet is jutott kifejezésre. A végrendeletnek a tanulók ösztöndijaira vonatkozó részében a következő szép tétel foglaltatik: „aki oly szerencsés volt, hogy Magyarországon született és hazájának nyelvét, a magyar nyelvet nem bírja, tőlem nem érdemel támogatást.”

A végrendelet kikötötte, hogy az ösztöndijra pályázók Pest-vármegye valamelyik alispánjának bizonyítványával igazolják, hogy a magyar nyelvet bírják.

Mily szép és ritka rendelkezés ez egy német anyanyelvű magyarnak német nyelven írott végrendeletében.

Bennünket, állatbarátokat különösen érdekel az 1830-ban kelt végrendeletnek az a része, mely a szent beszédekre vonatkozik.

„A pesti evangélikus egyházközségnek” — így szól a végrendelet — „hagynom vagyonomnak egy negyvenedrészét azzal, hogy a kamatok egy káplánnak adandó fizetésjavításra fordíttassanak, azzal a kikötéssel, hogy a templomban évenként két szentbeszéd tartassék a következő témákkal: a gazdák kötelességeiről a cselédek irányában és ez utóbbiak kötelességeiről gazdáikkal szemben; továbbá az embereknek az állatok iránt való kötelességei, mert szükségesnek és minden egyházi szónok kötelességének tartom, hogy az emberek arra oktassák, hogy állatok ugyan a mi hasznunkra és élvezetünkre teremtettek, de semmiesetre sem azért, hogy kegyetlenül bánjunk velük és kinozzuk őket. A szülők gyakran nem törődnek gyermekeik érzelmeinek fejlődésével, úgyhogy nevetve nézik, ha a gyermekeik állatokat kinoznak és azok szenvedéseiben gyönyörködnek és nem gondolják meg, hogy ily módon gyermekeikből keményszívű emberek válnak, akik ez-

után a legszentebb kötelességek irányában sem bírnak érzékkel. Mert kétségtelen igazság az, hogy az állatokon elkövetett kegyetlenségek nyomán, a más emberek szenvedései iránt való részvét eltömpul és fokozatosan teljesen kihál. Mi lenne az emberi társadalomból, ha kihálna belőle a részvét és az embertársaink sorsa iránt való benső együttérzés. Az a tanítás, hogy valamennyien mint testvérek egymást szeressük, az a szent törvény, mely fentarolja az államnak és az emberiségnek.”

Ezekből a valóban szép szavakból kiittünk, hogy a nálunk élt és működött Glosiusban magas színvonalon nyilvánult az állatok iránt való jóindulat és szeretet, nemes és humánus érzéke, a mult század elején, tehát oly időben, melyben az állatvédelem eszméi ugyszólván világszerte még szunnyadoztak.

Ez a tény Glosiuséknak kegyeletes emléket biztosít minden humánusan gondolkodó ember szívében.

—yi—

A dévai kis gárda.

A „Budapesti Hírlap”-ban *Varjú János* „Középiskoláink élete” címen, minden évben négy közleményben feldolgozza a megjelent értesítők nyomán azokat az adatokat, melyek alapján tiszta kép alkotható a jövő társadalom leendő képviselőinek testi és szellemi továbbfejlődéséről. Itt bukkantam arra (augusztus 11. számban), hogy a dévai állami főreáliskola idei értesítője bevezető értekezést közöl „Madárvédelem a középiskolában” címmel dr. *Gádl István* a kolozsvári tudomány egyetem magántanára, intézeti természetrajz-tanárnak tollából, ebben a „Dévai Ifjusági Madárvédő Szövetség” keletkezésével, szervezetével, végzett működésével ismert meg bennünket. Érdemes figyelemmel kísérni az ügybuzgó tanárnak hazánkban, talán a külföldön is páratlanul álló kezdeményezést.

A M. Kir. Ornithologiai Központ k. b. 7—8 évvel ezelőtt fölkérte a madárvonulás adatainak beküldésére (már rendes megfigyelő), mire a legnagyobb készséggel vállalkozott. Ügyesebb tanítványait megbizta a madárélet, így a vonulási, fészkelési mozzanatok szemmel tartásával. A tanítványok sűrűn jelentették, hogy itt is ott is láttak ilyen meg ilyen madárfészket, melyből a költést kiszedte valaki. Ekkor aztán a tettes kinyomo-